

PROMLÁČENĀ

ĀĀĀtrtek, 28 srpen 2008

BĀh Ā•asu má v právu zásadní význam pĀTMi rĀTMzných pĀTMleĀTMitostech. V mnoha pĀTMípadech má uplynutí Ā•asu zásadní právní postavení úĀ•astníkĀTM obĀ•anskoprávních vztahĀTM. MĀTMĀTM se pĀTMítom jednat o lhĀTMty minimální (napĀTM. pĀTMí ústní jednání o uzavĀTMení smlouvy musí být mezi pĀTMítomnými osobami návrh na uzavĀTMení smlouvy akceptován okamĀTMitĀTM), jinak není smlouva uzavĀTMena), krátké (napĀTM. záruĀTMní doba u potravin), stĀTMednĀTM dlouhé (napĀTM. výpovĀTMdní lhĀTMty) aĀTM dlouhé. PrávĀTM nejdelšĀTM lhĀTMty plynutí Ā•asu jsou v právu typické u dvou významných institutĀTM: u promlĀ•ení a u vydrĀTMení. Oba instituty vycházejí z pĀTMedpokladu, ĀTM je tĀTMeba právem za urĀTMitých podmínek chránit ustálený faktický stav to i kdyby byl v rozporu se stavem právním. Po dlouhé době, tak vĀTMitel mĀTMĀTM ztratit moĀTMnost domáhat se u soudu své práva vĀTM dluĀTMníkovi, jestliĀTM své právo v pĀTMímĀTMĀTMené zákonem stanovení době, u soudu neuplatnil (jeho právo je promlĀ•eno), stejnĀTM tak osoba odliščenĀTM od vlastníka mĀTMĀTM nabýt vlastnictví k cizí vĀTMci, jestliĀTM je ji po urĀTMitou dobu a splnĀTMí dalšĀTMích podmínek urĀTMitou dlouhou dobu pokládá za vlastní a jako s takovou s ní nakládá (mĀTMĀTM pak vlastnické právo k takové vĀTMci vydrĀTMet). Zákon tímto zpĀTMsobem chrání toho, kdo dlouhou dobu setrval v urĀTMitém právním postavení (dluĀTMníka u promlĀ•ení, drĀTMitele vĀTMci u vydrĀTMení), aniĀTM by byl v tomto faktickém postavení soudnĀTM r svĀTM vĀTMitelem nebo skutečným vlastníkem vĀTMci a musel buĀTM svĀTM j závazek splnit nebo vĀTMci vlastníkovi vydat. PromlĀ•ení pĀTMípadĀTM promlĀ•ení se uplynutím zákonem stanovené doby stává závazek dluĀTMníka promlĀ•eným, takĀTM není moĀTMné, vĀTMitel jeho splnĀTMí úspěšnĀTM domáhal u soudu. Závazek nezanikne, ale je oslaben tím, ĀTM jej není moĀTMné vynutit pomocí státního donucení pĀTMed soudem. Právo se takto promlĀ•í, jestliĀTM nebylo vykonáno v době, v zákonĀTM stanovené. PromlĀ•ení však zásadnĀTM musí dluĀTMník namítnout pĀTMed soudem, jinak soud o nároku vĀTMitele mĀTMĀTM rozhodne kladnĀTM. Pokud se dluĀTMník promlĀ•ení dovolá (z procesního hlediska uplatní tzv. námitku promlĀ•ení ĀTMalovaného nároku prvním podání, kterým odpovídá na ĀTMalobu vĀTMitele), nemĀTMĀTM soud promlĀ•ené právo vĀTMiteli pĀTMiznat a ĀTMalobu ZásadnĀTM platí, ĀTM se promlĀ•ují všechna práva majetková s výjimkou práva vlastnického (nepromlĀ•ují se tedy práva nemajetková, jako jsou práva osobnostní, autorská apod.). Zástavní práva se nepromlĀ•ují dĀTMíve, neĀTM zajiščenĀTMá pohledávka. Dále se nepromlĀ•ují práva z vkladĀTM na vkladních kníĀTMkách nebo na jiných formách vkladĀTM a bĀTMĀTMých úĀTMtech, pokud vkladový vztah trvá. PromlĀ•ecí doba Zákon zná tzv. obecnou promlĀ•ecí dobu a zvláštní promlĀ•ecí doby. Obecná promlĀ•ecí doba je tĀTMiletá a zaĀTMíná bĀTMĀTMet ode dne, kdy bylo moĀTMno dotĀTMené poprvé vykonat. Jedná-li se o práva, která musí být uplatnĀTMna nejprve u fyzické nebo právnické osoby (napĀTM. v rámci reklamace vad nebo neshody kupní smlouvy pĀTMí odpovědnosti prodejce za vady vĀTMci), zaĀTMíná bĀTMĀTMet promlĀ•ecí doba ode dne, kdy bylo právo takto uplatnĀTMno. JestliĀTM jde o pĀTMípad plnĀTMí ve splátkách, počítá se bĀTMh promlĀ•ecí doby kaĀTMdé splatnosti ode dne její splatnosti. Stane-li se pro nesplnĀTMí nĀTM které ze splátek splatným celý dluh, zaĀTMne bĀTMĀTMet promlĀ•ecí doba ode dne splatnosti nesplnĀTMé splátky. UplatĀTMují-li se práva na plnĀTMí z pojiščenĀTMtĀTMí, zaĀTMíná bĀTMĀTMet promlĀ•ecí doba za rok po pojistné události. JestliĀTM uplatĀTMuje právo na vydání dĀTMdictví oprávnĀTMný dĀTMdic, zaĀTMne bĀTMĀTMet promlĀ•ecí doba od právního rozhodnutí, jímĀTM bylo dĀTMdictví ĀTMízení skonĀTMeno. Stavení promlĀ•ecí doby Uplatní-li vĀTMitel v promlĀ•ecí době právo na jiného pĀTMíslušného orgánu a v zahájeném ĀTMízení ĀTMádnĀTM pokračuje, promlĀ•ecí doba od tohoto uplatnĀTMí po dohodě ĀTMízení nebĀTMĀTMí. To platí i o právu, které bylo pravomocnĀTM pĀTMíznáno a pro které byl u soudu nebo u jiného pĀTMíslušného orgánu navrĀTMen výkon rozhodnutí. Právník